



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XI. Quænam prædicata dici possint de terminis processionum
divinarum ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

communicati, & producti? Ante resolutionem advertes, Processionem Divinam posse concipi, aut sub conceptu Hypostasis, prout tanquam conditio complet principium productivum; aut sub conceptu productionis, seu communicationis, prout tanquam actualis influxus constituit principium produciens, & communicans. His positis.

226. Dico 1. Processio Divina in primo sensu, sive acceptione respicit terminum sub ratione possibilis, communicabilis & producibilis. Probatur, quia respectus potentiae productivae ad suum terminum est transcendentalis, illumque respicit transcendentaliter sub ratione possibilis, ut patet inductione omnium potentiarum, tam in divinis, quam in creatis; Omnipotentia enim sic respicit creaturas posibles, ut alibi diximus; & quaelibet potentia creata suos actus posibles; sed processio divina prout sic accepta, est respectus veluti transcendentalis ad suum terminum, utpotè spectans ad potentiam productivam, quam complet tanquam conditio ad producendum, quae quidem potentia habet huiusmodi respectum ad suum terminum; ergo &c.

227. Confirmatur primò, quia terminus notionalis potest concipi, non solum ut existens, communicatus, & productus, sed etiam ut possibilis, communicabilis, & producibilis; siquidem quod communicatur, & produciatur, est communicabile, & producibile; ergo ut talis respicitur à potentia sub ratione potentiae communicativae, & productivae. Secundò, quia in termino prius intelligitur ratio communicabilis, & producibilis, quam ratio communicati, & producti; sed in eo priori intelligitur potentia in ordine ad ipsam terminum; ergo in ordine ad illum ut communicabilem, & producibilem.

228. Oppones: Existencia actualis est de essentia termini notionalis; ergo in quocunque conceptu concipitur, concipietur ut existens; ergo nunquam terminat respectum potentiae sub ratione termini possibilis, communicabilis, & producibilis, sed existentis, communicati, & producti. Resp. distinguendo primum consequens: concipietur ut existens implicite; concedo consequentiam; semper explicite; nego consequentiam: tam enim de essentia termini divini notionalis est existentia, quam possibilitas; siquidem tam essentialiter existit, quam essentialiter ei non repugnat existere; hoc tamen non tollit quominus quoad conceptus explicitos praecise ut possibilis terminet respectum potentiae sub explicita ratione potentiae, & ut existens terminet rationem actus sub explicita ratione actus, licet utrumque terminet quoad implicitum.

229. Inferes: Ergo sicut concipitur ut possibilis, poterit etiam concipi ut futurus. Respondeo negando illationem; diversa ratio est, quia possibilitas in suo conceptu, licet explicite praescindat ab existentia, illam tamen non excludit; quod enim est, & existit, non repugnat esse, & existere: at verò futuritio excludit existentiam, utpotè quae essentialiter importat negationem existentiae praesentis; nullum autem praedicatum divinum potest concipi cum negatione existentiae actualis; alioqui, cum hac sit de illius essentia, sine sua essentia conciperetur. Hinc etiam est, quod Personae Divinae possunt dici realiter posibles, non tamen realiter, imò neque virtualiter futurae, ut alibi diximus, quia in nullo priori possunt concipi cum negatione existentiae actualis.

230. Dico 2. Processio Divina in secundo sensu, sive

acceptione respicit suum terminum sub ratione existentis. Probatur, quia processio Divina, prout sic accepta, est ipsa actualis communicatio, & productio reddens principium actu communicans, & produciens; sed principium actu communicans, & produciens respicit terminum ut actu existentem, communicatum, & productum; ergo &c. Hinc colliges, potentiam ut communicativam, & productivam in divinis respicere Naturam ut communicabilem, & relationem ut producibilem: potentiam verò ut communicantem actu, & producentem, respicere Naturam ut terminum communicatum, relationem autem ut terminum productum.

SECTIO XI.

Quenam praedicata dici possint de terminis Processionum Divinarum?



Um ex verbis inordinate prolatis, ut ex D. Hieron. monet D. Thom. lib. q. 31. art. 2. incurratur haereticus, examinanda sunt verba, quibus de hoc Mysterio loquendum est, in quo periculosius, quam in quovis alio erratur, ut diximus ad initium hujus tractatus cum D. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 3. Inquirimus nunc igitur, quanam praedicata proprie verificari possint de Personis productis, quae sunt terminus adaequatus Processionum Divinarum; ex illis enim etiam manifestum erit, quanam verificentur de Personis producentibus. Sit igitur:

Difficultas 1. Utrum terminus totalis processionis Divinae, nempe Persona producta possit dici principiatum? Affirmative. Ita Scot. in 1. dist. 20. q. unica. Ocham. in 1. dist. 5. q. 3. & dist. 7. q. 1. Zupmel. 1. p. q. 33. dub. 1. Probatur, quia produciens, & productum sunt correlativa; horum autem eadem est ratio; sed de Persona producente verè dicitur quod sit principium: tum quia id affirmant omnes Scholastici, & Patres, definiturque in Concilio Florent. Sess. ult. & Lugdun. sub Greg. X. tum etiam, quia principium ex Philosopho 5. Met. cap. 1. Est id, à quo aliquid est, aut fit, aut cognoscitur; Persona autem producta est à producente; ergo etiam de Personâ productâ verè poterit dici, quod sit principiatum. Confirmatur, quia esse principiatum idem significat atque esse productum; sed de Persona procedente verè affirmatur quod sit producta; ergo etiam quod sit principiatum.

Oppositum tenent D. Thom. 1. p. q. 33. art. 1. ad 2. Torref. Bannez. P. Tanner. d. 4. q. 2. dub. 1. n. 18. P. Vasq. 1. p. d. 139. cap. 5. n. 17. ubi dicit hanc vocem principiatum nec Latinis, nec Graecis esse usitatam, sicque ab illa commodius abstinendum, tamen illam admittat Durand. in 1. dist. 11. q. 2. pro illis tamen: Dices 1. Quae minoritatem aliquam videntur significare, non sunt in Personis Divinis admittenda, nè videamur Arianis consentire; sic enim D. Hilar. lib. 9. de Trinit. licet concedat, Patrem esse majorem Filio propter autoritatem originis, non tamen concedit, Filium esse minorem Patre, cum ei aequale esse donatum sit à Patre; sed nomen principiatum dicit minoritatem, & est nomen subauthoritatis; ergo non est tribuendum Personis productis, licet nomen principium producentibus tribuatur. Respondeo negando minorem: neque enim nomen principiatum significat minoritatem Personae productae, cum nihil aliud

aliud significet, quàm acceptionem sui esse, ut etiam significat nomen *productus*, quod de Personis verè affirmatur.

234. Dices 2. De Personis productis non dicitur habere principium; ergo neque principiari, aut esse principiatus. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia hoc prædicatum habere principium absolute significat habere initium, quod non potest verificari de Personis, cum sint Æternæ: at verò hoc nomen *principium* idem significat, atque productum, quod verè affirmatur de Personis. Si tamen dicas, Personas habere principium conferens illis esse, non loqueris absurdum.

235. Dices 3. Hoc nomen *principio* solum verificatur de emanationibus activis, non autem de passivis; cum tamen nomina similis formæ derivata à verbis activis, quæ etiam in voce usurpantur, verificentur tam de activis, quàm de passivis, ut patet in nominibus emanatio, productio, &c. ergo signum est, Personas divinas non posse dici principiatus, sive principiari passivè. Respondeo negando antecedens: illud enim prædicatum *principio*, attentà solâ nominis formâ, potest dici de emanationibus tam activis, quàm passivis; licet ex usu jam recepto solum de activis dicatur, ut etiam accidit in aliis, qualis est actio, & causatio, quæ solum de activis dicuntur.

236. Difficultas 2. Utrum Personæ producentes possint dici *Author*, sicut dicuntur *principium*? Patrem posse dici Authorem Filii, cuius etiam dicitur principium, affirmant Scholastici cum D. Thom. in 1. dist. 29. q. 1. a. 1. P. Soar. lib. 8. cap. 3. num. 5. P. Vafq. 1. p. d. 139. n. 18. P. Arrub. d. 119. cap. 1. n. 3. ex D. Hilar. lib. 4. de Trinit. & D. Aug. lib. 3. contr. Maxim. cap. 14. Probatur, quia unam Personam esse, & dici Authorem alterius, solum significat, esse, & dici principium illius; sed Pater est, & dicitur principium Filii; ergo etiam *Author*. Cum tamen hoc prædicatum *Author* sumatur ab aliquibus pro solo principio primo, id est, pro principio, quod ab alio non est, qualis est solus Pater; Filius enim ita est principium Spiritus Sancti, ut sit à Patre, inde est, quod D. Thom. loco cit. dixerit solum Patrem dici Authorem Filii, non ita verò Filium Authorem Spiritus Sancti.

237. Nihilominus Filius est, & dicitur *Author* Spiritus Sancti. Ita P. Soar. P. Vafq. P. Arrub. cit. & alii. Probatur primò ex D. Hilar. lib. 2. de Trinit. ubi docet Spiritum Sanctum esse à Patre, & Filio Authoribus. Et lib. 4. vocat Filium *Authorem Spiritus Sancti*. Et idè Phebadus lib. contr. Arian. Patrem vocat *Authorem sine Authore*; quasi dicat Filium Authorem ab Authore.

238. Probatur secundò, quia hoc nomen *Author* solum significat habitudinem principii producentis ad terminum productum, quin necessariò significet rationem principii primi existentis à se absque principio; sed habitudo illa principii producentis ad terminum productum tam propriè convenit Patri respectu Filii, quàm Filio, & Patri respectu Spiritus Sancti; ergo sicut Patri convenit nomen *Author* respectu Filii, ita etiam convenit Filio, & Patri respectu Spiritus Sancti. Confirmatur primò, quia Filius, & Spiritus Sanctus respectu creaturarum propriè dicuntur *Authores*, licet procedant ab alio principio, & rationem agendi accipiant à Patre; ergo licet Filius accipiat potentiam spirandi à Patre, potest dici *Author* Spiritus Sancti. Secundò, quia in creatis Pater, licet genitus ab alio, dicitur *author* filii

sui; ergo procedere ab alio, ut procedit Filius à Patre in Divinis, non pugnat cum ratione *Authoris*.

Difficultas 3. Utrum Pater possit dici *initium* Filii, aut Trinitatis, aut Deitatis, idemque de Filio respectu Spiritus Sancti? Negative. Ita P. Soar. cit. & alii. Probatur, quia licet aliquis Patrum usus fuerit hoc nomine *initium* latè, & prout idem valet, atque principium, in quo sensu illud usurpavit D. Bonav. in 1. dist. 29. art. 1. q. 1. ad 2. tamen ex communi acceptione significat principium durationis, & existentie, quod dari respectu Filii hæreticè Arius asserbat; ergo &c. Neque obstat illud Michæ 5. ibi: *Egressus ejus ab initio*. Nam illud *ab initio* non denotat principium à quo Filius fuerit egressus, sed idem valet, atque ab æterno, quod ut melius exprimeret addidit: *à diebus æternis*: sic etiam dicitur Prov. 8. ibi: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*: Et Eccles. 24. *Ab initio, & ante sæcula creata sum*: appellat enim Scriptura *initium* id, quod ante tempora erat; hoc autem erat Æternitas.

Difficultas 4. Utrum hoc prædicatum *Causa* possit dici de Personis productis; & hoc prædicatum *Causa* de Personis producentibus? Negative. Ita D. Thom. 1. p. q. 33. art. 1. P. Soar. lib. 2. cap. 2. n. 8. P. Vafq. 1. p. d. 139. cap. 6. P. Arrub. d. 119. cap. 1. n. 4. P. Valent. 1. p. q. 7. punct. 1. P. Tanner. d. 4. q. 2. dub. 1. num. 13. & communiter omnes, uno excepto Aureol. in 1. dist. 29. art. 1. ubi immeritò, ut ait P. Vafq. cit. contendit, Patrem dici posse latè causam Filii, & Filium etiam Spiritus Sancti: licet enim Græci passim sine ulla offensione utantur his vocibus *Causa*, & *Causatum*, ut D. Basil. 1. 3. & 4. contra Eunom. D. Nyssen. D. Nazian. D. Damascen. lib. 1. de Fide cap. 8. & 11. & alii etiam ex Latinis, ut D. Hilar. lib. 9. de Trinit. non tamen illis utuntur absolute, & in sua adæquata significatione, sed prout abstrahunt ab imperfectione, quam inter Latinos significant. Unde quando aliqui ex Latinis Personas producentes appellant causas, utuntur nomine *Causa*, aut improprie; aut in eo sensu, in quo Græci, id est, pro principio; aut de causa negativa, quatenus scilicet Deus ita est à se, ut ab alio non sit. Cum tamen præsens difficultas sit de nomine, non ita facile assignatur ratio, cur nomen *Causa* apud Latinos non debeat dici de Personis producentibus. Igitur:

Prima ratio est D. Thom. 1. p. q. 33. art. 1. ad 2. & ab omnibus communiter recepta, quia, dicunt, ad rationem causæ, & causati requiritur, quod causa influat esse in effectum; definitur enim causa: *Principium influens esse in aliud*: ubi particula *aliud* significat diversitatem, non solius suppositi, quæ quidem datur inter Personas Divinas, sed substantiæ, & Naturæ; atqui hanc non habet Persona producens respectu productæ; utraque enim habet eandem numero Naturam, ideoque non possunt dici *aliud* & *aliud* quod supponit pro Natura, licet possint dici *alius*, & *alius*, quia supponit pro Suppositis; ergo cum una Persona non influat in aliam esse, sive Naturam simpliciter diversam, non potest esse illius causa, neque alia dici causata.

Sed contra hanc communem, & communiter assignatam rationem est: Primò, quia nomen illud *Natura* aut significat quidditatem rei: aut Naturam substantialem: Si primum; ergo ratio non stat; siquidem Paternitas, & Filiatio sunt quidditates, non solum realiter, sed quodammodo specie

diversa; idemque est de Patre, & Filio, qui realiter distinguuntur: Si secundum, ergo Intellectus creatus non est vera causa suorum actuum, cum inter se non distinguantur naturā substantiali, sed accidentalī, utpotē entia accidentalīa. Secundū, quia *P. Soar. in Met. d. 26. sect. 4. n. 12. & tom. 3. in 3. p. d. 50. sect. 3.* docet cum communi, posse idem divinitus se ipsum reproducere, & esse causam sui ipsius; & tamen producat, & productum in eo eventum sunt idem in natura; ergo &c.

243. Dicent, producat ibi esse Deum ut causam principalem, rem verò productam solum habere rationem principii instrumentalis; sicque licet principium instrumentale, & terminus productus forent idem in natura; principium autem principale foret diversum, quod satis esset ad rationem causae. Sed contra, quia aut principium instrumentale influit, & dicitur causa; aut non: Si primum; ergo jam ad rationem causae non requiritur diversitas in natura; nam si ita non requiritur ad rationem causae instrumentalis, neque ad rationem causae principalis; neque enim dabitur diversa ratio: Si secundum; ergo perperam dicitur, idem causari à se ipso, cum à se ipso non accipiat esse.

244. Secunda ratio est *P. Arriaga i. p. d. 44. sect. 1. subsect. 3. n. 18.* ex definitione Causae, quam ipse de novo adducit; dicit enim Causam esse illam, *Quae influit esse in naturam*; sed Pater non influit in Naturam Divinam; siquidem haec est omnino improducta; ergo Pater non est, neque dicitur causa Filii. Hinc etiam, inquit, sequitur, posse idem esse causam sui ipsius, licet nulla detur distinctio inter producat, & productum, dummodò producat natura. Non placet, primò, quia contra hanc suam definitionem faciunt, quae contra definitionem communiter acceptam diximus supra n. 242. Secundò, quia apposta hac definitione *P. Arriaga*, videtur non sibi coherere d. 45. num. 32. quatenus argumento sumpto ex reproductione Christi Domini, quā se in Eucharistia reprodut, ut assignet distinctionem inter producentem, & productum, recurrit ad communem responsionem dicens, terminum productum esse humanitatem, principium verò producat esse ipsum Deum.

245. Tertia ratio est *P. Martimon. d. 24. n. 119. & d. 28. n. 21.* quamvis docet, non habere rationem causae, nisi illud, quod extrahit à non esse ad esse; sed Personae Divinae non sic extrahunt, neque extrahuntur ad invicem, sive inter se, neque actu, neque potentiā; ergo inter illas non potest dari ratio causae, & causati. Et concludit, idēd Patrem non dici in divinis causam Filii, quia non producat aliquid possibile nō esse, sed aliquid simpliciter necessarium; quod autem est simpliciter necessarium non est ab aliquo per dependentiam, sive per causalitatem. Sed contra, quia Philosophus simpliciter fatetur, Deum esse causam Universi; & tamen docet Universum esse necessarium, & non liberum simpliciter; ergo non sufficit, quod aliquid producat necessariò, ut dicatur simpliciter non causari.

246. Quarta ratio est *P. Arrub. i. p. d. 119. cap. 2. n. 9. & d. 95. cap. 4. n. 11.* dicentis Patrem in divinis non dici causam Filii, quia non quodlibet producat dicitur causa, sed illud tantum, quod producat integrā entitatem rei productae, id est, omnia, quae cum tali re identificantur; atqui Pater in Divinis, licet producat Filiationem, non tamen producat Naturam, quae est idem cum illa; ergo neque Pater

dicitur causa, neque Filius causatus. Confirmatur primò discurrēdo per omnes causas, & effectus, qui absolute tales dicuntur; nullus enim assignabitur effectus, aut dependens, quod non accipiat entitatem secundum omnem rationem sibi identificatam; quando enim producat homo, producat quidem secundum rationem animalis, rationalis, viventis, &c.

Confirmatur secundò, quia esse effectus, sive dependens dicit aliquid amplius, quā esse productum; sed non apparet quid sit illud additum supra productum, nisi quod sit ab alio secundum suam integram rationem, id est secundum omnes rationes sibi identificatas; ergo cum Filio sit idem cum Naturā, quae non producat, non dicitur effectus, sive causatus, aut dependens; siquidem habet minis originis, quam haberet, si Natura ei identificata produceretur, sicut ipsa Filio producat.

Non placet primò, quia sufficit distinctio illa virtualis inter Naturam, & Filiationem, ut haec non verò illa producat; ergo etiam sufficit, ut haec non verò illa dicatur causata. Secundò, quia licet in Filio plus daretur originis, si non sola Filio, sed etiam Natura produceretur, hoc solum facit, quod Filius non dicatur causatus secundum omnia, non tamen quod aliqua ratione non possit dici causatus; sic enim in creatis filius dicitur causatus à patre; & tamen hic neque formam, neque materiam producat, sed solam Unionem: & hic ignis ab alio productus dicitur ab illo causatus & tamen materiam illius non producat; ergo &c. Confirmatur, quia in opinione non distinguuntur modos à re modificatā, verè causatur talis res, & tamen actio causativa illius non attingit ipsos modos; siquidem prius est rem esse, quā esse accidenti, cum tamen modi identificentur cum ipsa entitate rei; ergo &c.

Quinta ratio mihi probabilior est, quia nihil dicitur causa, neque effectus, nisi mediā causalitate, quae, ut tales denominationes praestet, debet illas in se habere, saltē *ut quo*, ut patet discurrēdo per omnes formas, quibus mediantibus aliquae denominationes tribuuntur; sic enim cognitio (idemque de aliis,) quā potentia denominatur cognoscens, & objectum cognitum, necessariò dicitur cognita *ut quo*; sed in divinis productio activa cum Patre identificata, quantum est ex se caret principio reali; hoc enim non datur ad aliquid indistinctum; ergo talis productio non potest dici causata *ut quo*, sive causalitas, quā mediante, id, quod producat, dicatur causatum, & id, quod producat, dicatur causa.

Confirmatur primò, quia talis productio ita est activa, ut passiva non sit; siquidem *ut diceretur* passiva, deberet produci, non autem producat, quia caret principio reali; sed carens principio non potest dici causata, neque dependens etiam *ut quo*; ergo neque quod mediante illa producat, dicitur causa, neque quod producat dicitur causatum, sive dependens; sed Personae productae sunt à producentibus per productionem activam minime passivam, sicque non causata, neque dependentem *ut quo*; ergo neque producat dicitur causata, sive dependens.

Confirmatur secundò ex receptā definitione causae apud *P. Soar. in Met. d. 17. sect. 1. num. 2.* quam ex Philosopho deducit *5. Met. cap. 2. & lib. 2. Physicor. cap. 3.* sic: *Causa efficiens est principium per se extrinsecum, à quo primò est mutatio:* Ubi

ubi definitur causa per ordinem ad actionem; sed actio, sive productio in divinis caret principio reali, à quo sit; ergo in divinis non datur ratio causæ, neque causati.

252. Dices 1. Causalitas debet produci *ut quo*, & causari ad hoc, ut illa mediante dicatur causatum illud, quod producit; ergo etiam productio in divinis dicatur producta *ut quo*, ut illa mediante Personæ, quæ producuntur, dicantur productæ; sed productio, quæ producit *ut quo*, est causalitas; ergo Personæ, quæ illa mediante dicuntur productæ, dicuntur etiam causatæ. Respondeo negando primam consequentiam: sola enim productio, quæ simul est activa, & passiva, ut est in creatis, dicitur produci *ut quo*, & est causalitas, quæ mediante id, quod producit, dicitur causatum, & dependens; productio autem in divinis, cum solum sit activa, utpote carens principio reali, à quo sit, non est, neque potest dici producta *ut quo*, sicque neque causata; ac proinde ejus terminus non potest dici causatus.

253. Dices 2. Potentia Divina ad intra, ut supra diximus num. 28. non solum est ad Personas, sed etiam ad productiones; ergo non solum Personæ, sed etiam ipsæ productiones dicuntur productæ *ut quo*, quibus mediante ipsæ Personæ dicuntur productæ *ut quod*, & causatæ. Respondeo negando antecedens quoad secundam partem, si loquamur de productionibus activis, ad quas non est ad intra potentia realis, cum ipsæ productiones activæ sint indistinctæ, ad illud autem, quod est indistinctum non datur potentia realis, ut diximus loco citato.

254. Hinc colliges hujusmodi prædicata, nempe esse creatum, factum, sive effectum, & similia non posse dici de Personis Divinis. Primum patet, quia esse creatum dicit productionem ex nihilo; hoc autem non convenit Personis Divinis, ut patet ex prædictis d. 2. n. 37. sunt enim de substantia Personæ producentis, & non ex nihilo. Secundum etiam patet ex Symbol. D. Athan. & Ecclesiæ, in quibus Filius, & Spiritus Sanctus dicuntur non facti. Patet etiam ex supra dictis de prædicato causatum.

DISPUTATIO IV. De Relationibus Divinis.

SECTIO I.

De Existentiâ Divinarum Relationum.

NON erit de relationibus ad extra, quæ sunt in Deo, sive ut Creator, sive ut Dominus est creaturarum: tum quia de his jam alibi egimus cum Philosophis: tum etiam quia hæ sunt rationis, ut omnes communiter concedunt. Neque etiam hic in præfenti sermo erit de Relationibus similitudinis, identitatis, æqualitatis, &c. tum quia non sunt notionales, id est propriæ alicujus Personæ, licet

Tom. 1.

in Deo Trino reperiantur, sintque respectus, ut suo loco dicemus: tum quia non pertinent ad integritatem mysterii, sed illi jam constituto adveniunt. Solum igitur sermo erit de Relationibus ad intra notionalibus fundatis in originibus, tam activis, quam passivis: Pro quibus sit:

Difficultas 1. Utrum inter Personas Divinas dentur relationes reales? Affirmativè. Est de Fide. Ita D. Thom. 1. p. q. 28. a. 1. & q. 8. de potent. Magist. in 1. dist. 26. P. Valent. 1. p. q. 2. pun. 1. P. Molin. 1. p. q. 28. a. 1. P. Soar. lib. 5. cap. 1. n. 2. P. Vasq. 1. p. d. 114. cap. 1. P. Tanner. d. 4. q. 3. dub. 1. n. 7. P. Ruiz d. 9. sect. 1. P. Granad. tr. 3. d. 1. P. Arrub. 1. p. d. 99. cap. 1. n. 3. P. Arriaga d. 48. sect. 2. P. Martin. d. 26. sect. 1. P. Preposit. 1. p. q. 28. a. 1. P. Amicus d. 29. P. Alarcón. tr. 5. d. 3. cap. 1. n. 2. P. Compton. tom. 1. d. 52. sect. 1. n. 1. P. Rhodex tom. 2. d. 6. q. 2. sect. 7. §. 1. & omnes alii Catholici, inter quos est extra controversiam.

Probatur primò ex Scriptura, Conciliis, & Sanctis Patribus; Scriptura enim pluribus in locis appellat Personas Divinas nominibus significantibus hujusmodi respectus ad aliud, qualia sunt nomina Verbum, Spiritus Sanctus, Pater, & Filius; sic enim dicitur de prima, & secunda Persona Matt. 11. 27. Nemo novit Filium, nisi Pater. Et de secunda Joan. 1. In principio erat Verbum. Et de omnibus Matt. 28. 17. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Et 1. Joan. 5. Tres sunt qui testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus; Verbum autem dicentis est verbum; & Spiritus spirantis est Spiritus; Pater verò, & Filius propriè significant relationes in creatis, sicque etiam in Divinis. Hoc expressius declararunt Concil. Tolet. 7. Pater, inquit, ad Filium, & Filius ad Patrem, & Spiritus Sanctus ad utrumque refertur. Ex infra. In relatione Personarum cernitur numerus. Idem sumitur ex 6. Synod. act. 11. Ex Concil. Lateran. cap. Firmiter. de Sum. Trinit. Ex Florent. sess. 18. & 19. ubi Personæ Divinæ dicuntur esse ad aliquid. Ex D. Nazian. orat. 3. de Theolog. D. Basil. epist. 43. D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 8. & 9. ubi dicit, Solam substantiam & relationem propriè in Deo inveniri. D. Fulgent. Respons. 1. ad Arian. D. Ansel. lib. de Process. Spirit. Sanct. cap. 2. & 3. ex quo sumpta est illa propositio: Relatio in Deo multiplicat Trinitatem. Et, In Divinis omnia sunt unum, quando non obstat relationis oppositio, quod etiam habet Boët. lib. de Trinit. ergo &c.

Probatur secundò rationibus: Prima, quia ubi datur produciens, & productum realiter, necessariò danda est relatio realis fundata in ipsâ productione tam activâ, quam passivâ, sive ex parte utriusque extremi, si utrumque sit ejusdem rationis, & naturæ; sive ex parte unius tantum extremi, si sit diversi ordinis, & naturæ, ut patet in relatione creaturæ ad Creatorem, & Creatoris ad creaturam, illa enim est realis, hæc autem rationis; sed in divinis datur producens, & productum realiter ejusdem ordinis, & naturæ; ergo etiam dabitur relatio realis.

Secunda. quia Personæ Divinæ, ut supra diximus, & infra dicemus constituuntur relationibus; ergo hæ sunt reales; neque enim possunt in se constitui aliquo rationis. Tertio, quia Personæ Divinæ, ut fides docet, distinguuntur inter se realiter; sed hujusmodi distinctio provenit ab oppositione reali; hæc autem consistit formaliter in relationibus, ut patet ex communi Theologorum proloquio: In Divinis omnia sunt idem, quando non obstat relationum oppositio; ergo in Deo dantur relationes reales. Confirmatur, quia Personæ Divinæ habent

Kk